

**УСТАВЕН СУД
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

ПРЕГЛЕД

**за работата на Уставниот суд
на Република Македонија
за 2014 година**

Скопје, февруари 2015 година

СОДРЖИНА

3	I. ВОВЕД
4-11	II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ
13	III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМАНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО
14	1. Интервентни одлуки на Судот
14-17	1.1. Одлуки за поништување или укинување на закони
18-21	1.2. Одлуки за поништување или укинување на други прописи и општи акти и колективни договори
21-34	2. Решенија за неповедување постапка
35	3. Барања за заштита на слободите и правата
36	4. Судир на надлежност
37-39	IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ
41-43	V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА
45-47	VI. 50 ГОДИШНИНА ОД УСТАВНОТО СУДСТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
49-50	VII. МАТЕРИЈАЛНИ И ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА

I. ВОВЕД

Уставниот суд на Република Македонија во периодот од 1 јануари 2014 заклучно со 31 декември 2014 година, својата функција ја извршуваше во рамките на надлежностите утврдени во членот 110 од Уставот според кој Судот е надлежен да:

- одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите;
- ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност;
- решава за судирот на надлежностите меѓу носителите на законодавната, извршната и судската власт;
- решава за судирот на надлежностите меѓу органите на Републиката и единиците на локалната самоуправа;
- одлучува за одговорноста на претседателот на Републиката;
- одлучува за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и на здруженијата на граѓаните и
- одлучува за други прашања утврдени со Уставот.

При извршување на работите од својата надлежност Судот, покрај квалитетот, ја обезбеди и потребната ефикасност и ажурност во своето работење.

Во текот на 2014 година Судот работеше во полн состав и одржа 32 седници.

**II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ
НА ПРЕДМЕТИ И ПОСТАПКАТА И
ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО
КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ**

Во периодот од 1 јануари 2014 година заклучно со 31 декември 2014, Судот постапуваше, односно во работа имаше вкупно **299** предмети. Од тие, **173 предмети беа примени** во текот на 2014 година, а **126** беа пренесени како незавршени од претходните години. Од вкупниот број на предмети во работа во текот на годината беа **завршени 193 предмети**, а останаа **незавршени 106 предмети**.

1. ПРИМЕНИ ПРЕДМЕТИ

1.1. Примени предмети според подносителите на иницијативите

<i>Подносители на иницијативи</i>	<i>број на предмети</i>
Граѓани	143
Политички партии	/
Влада на Република Македонија	4
Претпријатија и други организации и заедници	8
Органи на единиците на локална самоуправа	2
Здруженија на граѓани	7
Уставен суд на Република Македонија	/
Други субјекти	9
ВКУПНО	173

Подносители на иницијативи

1.2. Примени предмети според видот на оспорениот акт

Вид на оспорен акт	број на предмети
Закони	98
Статути	2
Колективни договори	1
Прописи на Владата на РМ и на министерствата	10
Акти на единиците на локална самоуправа	18
Поединечни акти (заштита на слободи и права)	13
Акти на претпријатија	10
Акти на јавни служби	4
Акти на политички партии	/
Акти на Претседателот на Република Македонија	/
Други акти	17
ВКУПНО	173

1.3.Примени предмети според видот на надлежноста на судот и според правната област на оспорениот акт

Вид на надлежност на Уставниот суд	број на предмети
I. Оценка на уставност и законитост (по области)	
1. Одбрана, безбедност и внатрешни работи	8
2. Надворешни работи	1
3. Финансии, даноци и други јавни давачки и надоместоци	8
4. Стопанство	11
5. Јавни претпријатија, јавни установи, институции што вршат јавни овластувања	7
6. Организација и работа на органите на државната власт: (Собрание на РМ, Претседател на Република Македонија, Влада на Република Македонија и државна управа, Правосуден систем (судови, судски совет на РМ, јавно обвинителство, јавно правобранителство, адвокатура, нотаријат, извршители, медијатори), Народен правобранител	18
7. Избори, референдум, политички партии, здруженија на граѓани и фондации, јавни собири	4
8. Верски права и слободи	/
9. Права на странците	/
10. Имотно-правни односи	5
11. Урбанизам и градежништво	14
12. Сообраќај и врски	4
13. Животна средина	/
14. Работни односи	13
15. Пензиско и инвалидско осигурување	3
16. Социјална и здравствена заштита	12
17. Односи во бракот и семејството	/
18. Образование, наука и култура	4
19. Јавно информирање	2
20. Локална самоуправа	7
21. Комунални дејности	1
22. Останато	37
II. Барања за заштита на слободи и права	13
III. Судир на надлежност	1
IV. Одговорност на претседателот на Републиката	/
V. Одлучување за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и здруженија на граѓани	/
VI. Други надлежности на Уставниот суд	/
ВКУПНО	173

2. РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИ

2.1. Решени предмети според видот на актот на Судот со кои е завршена постапка

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Одлука за укинување	22
Одлука за поништување	1
Одлука за одбивање	2
Одлука за утврдување	/
Решение за неповедување постапка	81
Решение за отфрлање на иницијативата/барањето	80
Решение за запирање на постапката	5
Административно завршен (член16,член13 и 15 од Деловникот)	1
Предмети завршени на друг начин	1

ВКУПНО

193

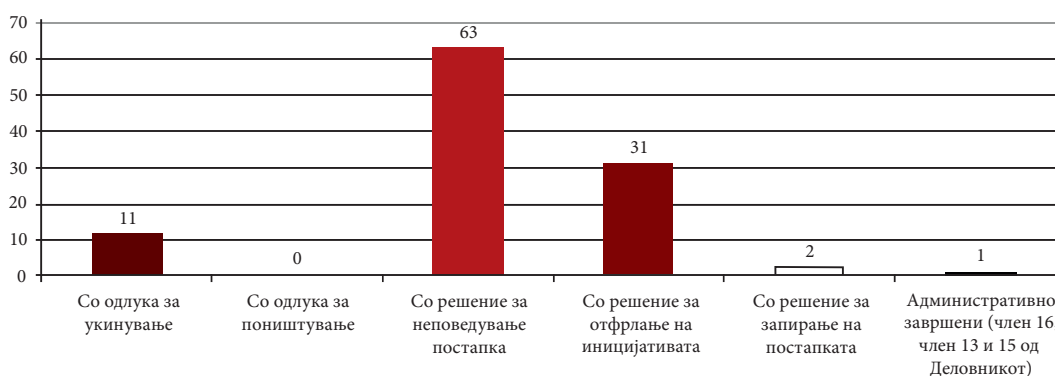
2.2. Решени предмети во кои биле оспорени закони:

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Со одлука за укинување	11
Со одлука за поништување	/
Со решение за неповедување постапка	63
Со решение за отфрлање на иницијативата	31
Со решение за запирање на постапката	2
Административно завршени (член 16, член 13 и 15 од Деловникот)	1

ВКУПНО

108

Вид на акт со кој е завршена постапката

Анализата на вкупните податоци покажува дека вкупниот број на примени предмети во текот на 2014, е незначително (само за 3 предмети) зголемен, во однос на 2013 година (кој изнесуваше 170 предмети).

Судот и во текот на 2014 година, како и во претходните години, најголем дел од својата работа во извршување на неговите уставни надлежности, посветил на оценување на согласноста на законите со Уставот. Така од вкупно 173 примени предмети, во 98 од нив (што претставува 56,6%) биле оспорени закони. Оваа бројка е нешто зголемена во однос на 2013 година, кога бројката на предмети во кои биле оспорени закони изнесувала 88 предмети.

Во текот на 2014 година до Судот беа поднесени 13 барања за заштита на слободи и права врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, што претставува намалување во однос на последните 3 години (во 2013 година биле поднесени 22 барања, во 2012 година биле поднесени 25 барања, во 2011 биле поднесени 23 барања).

III . СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАВЗЕМЕНИ
ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО

1. Интервентни одлуки на Судот¹

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2014 година, како што е веќе истакнато, Судот со одлука за поништување или укинување на закони и други прописи заврши вкупно **23 предмети**.

1. Одлуки за поништување или укинување на закони

Судот интервенираше во повеќе **закони** од различни области и тоа:

1.1 Судот го укина член 31 став 1, во делот: „по објавувањето“ од **Законот за енергетика** („Службен весник на Република Македонија“ бр.16/2011 и 136/2011).

Владеењето на правото како една од темелните вредности на уставниот поредок се засновува врз неколку постулати: примарно значење на човековите слободи и права, постоење на ограничена државна власт, поделба на власта на законодавна, извршна и судска, постоење на независно судство и правна сигурност на човекот и на граѓанинот. Правната сигурност значи постоење на процесни гаранции и на правни лекови за заштита на правото во случај на негова повреда.

*Оспорениот дел на ставот 1 од член 31, „по објавувањето“, не е во согласност со темелната вредност на уставниот поредок на Република Македонија - владеењето на правото и правната сигурност на граѓаните на Република Македонија како дел од ова начело, имајќи го во вид фактот што со оспорениот член 31 став 1 од Законот за енергетика се предвидува дека против поединечните акти на Регулаторната комисија за енергетика може да се поднесе жалба до Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката најдоцна 15 дена по објавувањето на актот на Регулаторната комисија, за разлика од Законот за општата управна постапка, кој во конкретниов случај има карактер на *lex specialis*, поради што во овој случај постапката треба да се спроведува согласно одредбите од Законот за општата управна постапка.*

Рокот за поднесување на жалба против поединечен акт на Регулаторната комисија за енергетика мора да тече од денот на доставувањето на поединечниот акт до вршителите на регулаторните енергетски дејности, а во смисла на одредбите од Законот за општа управна постапка. Во случајов станува збор за решавање на права и обврски од поединечни управни акти. Оттука, рокот за поднесување на жалба против конкретните поединечни акти не може да тече од денот на објавувањето, туку исклучиво од денот на доставувањето на одлуката, односно од денот на осознавањето на субјектот за постоењето на ваков акт, а не од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија. (Одлука У.бр.70/2013, од 26.02.2014)

¹ Во овој дел на Прегледот дадени се сентенци од сите интервентни (поништувачки и укинувачки) одлуки, кои се однесуваат и на законите и на подзаконските акти, донесени во текот на 2014 година, при што редоследот е хронолошки, односно според времето на донесувањето на одлуката/решението.

2. Судот го укина член 213-в став 3 од **Законот за работните односи** „Службен весник на РМ“ бр.62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 50/2010, 52/2010, 124/2010, 47/2011, 11/2012, 39/2012, 13/2013, 25/2013 и 170/2013).

Со измените на Законот за работните односи од 2012 година, обврската за доставување на пристапници на членовите на синдикатот за утврдување на репрезентативност престанала или поточно речено делот од член 213-в став 2 точка 2 „и пристапниците на членовите„ не е во правниот поредок. Поради тоа и оспорениот став 3 на член 213-в ја изгубил својата функција односно станал неприменлив, од кои причини се повредува начелото на владеење на правото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија. (Одлука У.бр.62/2013, од 28.05.2014)

3. Судот го укина член 17 став 1 точка 4 од **Законот за енергетика** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/2011, 136/2011 и 79/2013 и 164/2013).

Барањето на препорака од три лица со најмалку десет години искуство во енергетиката, економијата или правото од кои најмалку двајца се доктори на науки, како услов за именување на лице на функцијата член на Регулаторната комисија за енергетика, не ги задоволува критериумите на објективност, непристрасност и применливост, како елементи на владеењето на правото утврдени со член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот. (Одлука У.бр.93/2013, од 28.05.2014)

4. Судот го укина членот 250 став 7 од **Законот за катастар на недвижности** („Службен весник на Република Македонија“ бр.55/2013).

За вршењето на управни функции на членовите на прекршочна комисија во рамките на редовните работни обврски не им следи надоместок, туку плата, бидејќи во спротивно се повредуваат член 8 став 1 алинеја 3, Амандман XX и член 51 од Уставот на Република Македонија. (Одлука У.бр.67/2013, од 11.06.2014)

5. Судот го укина член 241 став 5 точка 6, член 295 став 4 точка 2 и член 298 став 1 точка 4 од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на РМ“ бр.43/2012, 145/2012 и 87/2013).

Ставот 5 на точка 6 од членот 241 од Законот за здравствена заштита, не е во согласност со една од темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија - владеењето на правото предвидена во член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот од причина што оспорениот дел на членот 241 од Законот не е јасен и прецизен, што доведува до правна несигурност на граѓаните на Република Македонија, а дотолку повеќе што, истата е само повторување на условот кој веќе е јасно и децидно детерминиран во точката 3 на ставот 5 од членот 241 од Законот.

Одредбите на член 295 став 4 точка 2 и член 298 став 1 точка 4 од Законот, не се во согласност со член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот од причина што од уставно-правен аспект, правната теорија и регулатива не познава можност на правно лице да му биде изречена јавна опомена, од што произлегува дека само на физичко лице може да му биде изречена јавна опомена, а не и на правно лице, како што е сторено во конкретниов случај. (Одлука У.бр.69/2012, од 11.06.2014)

6. Судот ги укина член 37 став 1 точка 6 и член 38 став 4 од **Законот за патни исправи на граѓаните на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/1992, 20/2003, 46/2004, 19/2007, 84/2008, 51/2011 и 135/2011).

Одземањето на патната исправа на лице кое било присилно вратено или протерано од друга држава поради постапување спротивно на прописите за влез и престој во таа држава претставува ограничување на правото на овие лица да ја напуштат сопствената земја и да патуваат во која и да било друга странска земја, кое е непропорционално и прекумерно и е надвор од дозволените ограничувања на ова право од членот 27 став 3 од Уставот на Република Македонија. (Одлука Убр.189/2012, од 25.06.2014)

7. Судот го укина член 151 став 5 во делот: “и донесува решение со кое се забранува приредување на игри на среќа во таа деловна просторија во рок од десет години, а вршење на друга дејност во рок од една година“ од **Законот за игрите на среќа и забавните игри** (“Службен весник на Република Македонија” број 24/2011, 51/2011, 148/2011, 74/2012, 171/2012 и 27/2014).

Забраната за приредување на игри на среќа во деловната просторија во која игрите на среќа се приредуваат без издадена лиценца, во период од десет години или вршење на било која друга дејност во просторијата во период од една година, претставува несоодветна мерка која го ограничува сопственикот на деловната просторија во остварување на правата од сопственоста, а која не мора да биде во директна врска со приредувачот на игрите (кој може, но не мора да биде сопственик на деловната просторија), поради што и не ја оправдува целта за нејзиното воспоставување.

Мерката забрана за вршење на дејност во деловна просторија во која се приредуваат игри на среќа за која приредувачот на игри на среќа има добиено лиценца, односно дозвола, но не ги плаќа јавните давачки утврдени со закон, излегува надвор од соодветните законски механизми за исполнување на обврската за плаќање на јавни давачки и претставува несоодветна мерка која нема оправдување и која доведува до состојба исполнувањето на обврската на лицето од одреден статус (обврзник за плаќање јавни давачки) да влијае на остварувањето на право од друг статус (сопственост), на истото или дури на трето лице, што е уставно недопуштено. (Одлука Убр.8/2014, од 08.10.2014)

8. Судот ги укина член 4-а и член 21-в од **Законот за регистрирање на готовински плаќања** („Службен весник на Република Македонија“ бр.31/2001, 42/2003, 40/2004, 70/2006, 126/2006, 88/2008, 133/2009, 171/2010, 185/2011, 6/2012, 79/2013 и 188/2013).

Предвидувањето на прекршочна одговорност за граѓанинот – потрошувач, кој во моментот на контрола не поседува фискална сметка, го доведува во прашање принципот на владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија, од причина што со вака предвиденото казнување во никој случај не може да се реализира уставната обврска на граѓаните од членот 33 од Уставот.

Државата има уставно овластување да ја утврдува политиката во пазарните законитости, даночната политика и прекршочната свера и за нивното спроведување да утврдува соодветни мерки. Во таа насока државата има право да цени спрема кој учесник во правните односи треба да се преземаат мерки и какви треба да бидат тие мерки за да се постигнат очекуваните резултатити во сферата на фискализацијата

и наплатата на даноците, како легитимни цели од јавен или општ интерес. Меѓутоа, тоа во никој случај не можат да бидат мерки што немаат свое оправдување во системот на владеење на правото и имаат за последица санкционирање на граѓаните за дејствие што нема карактер на противправно однесување на граѓаните учесници во воспоставените пазарни односи. (Одлука У.бр.10/2014, од 08.10.2014)

9. Судот ги укина член 3 став 1 во делот: „и другите прописи што ги уредуваат правата од работниот однос“ и став 3 во делот: „и другите прописи што ги уредуваат правата од работен однос“ од **Законот за судска служба** („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/2014).

Уставна определба е правата од работен однос да се остваруваат единствено во согласност со закон и со колективен договор, поради што законски пропишаната можност правата од работен однос да се остваруваат во согласност со подзаконски прописи, нема уставна оправданост. (Одлука У.бр.53/2014, од 08.10.2014)

10. Судот ги укина членот 25 став 1 во делот: „и со друг пропис“ и членот 68 алинеја 6 од **Законот за јавните службеници** („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/2010, 36/2011, 6/2012, 24/2012, 15/2013, 82/2013 и 106/2013).

Определбата на Законодавецот јавниот службеник да ја чува класифицираната информација на начин и под услови утврдени со друг пропис не е во согласност со член 8 став 1 алинеи 3 и 4 и член 51 став 2 од Уставот. Ова од причина што условите, начинот и постапката за остварување на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер со кои располагаат државните органи, органите на локалната самоуправа и правните и физичките лица кои вршат јавни овластувања, се уредуваат со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, како и дека тоа право се остварува согласно со тој и друг закон, но не и со подзаконски акти.

Престанувањето на вработувањето на јавниот службеник во случаите кога органот на државната управа надлежен за инспекцијата на трудот утврди дека јавниот службеник е вработен спротивно на одредбите на овој и друг закон, без да се определат законски рокови за преземање на вакво дејствие претставува недостаток кој не е во согласност со принципите за правна сигурност и владеење на правото, а неограничената рамка за преиспитување на секое поединечно вработување на јавните службеници би можела да доведе до нееднаков и неправеден третман како спрема работодавците, така и спрема вработените. Оттаму одредбата не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 32 став 1 и 2 и член 51 од Уставот. (Одлука У.бр.63/2013, од 08.10.2014)

1.2. Одлуки за укинување или поништување на други прописи и општи акти и колективни договори

Судот во текот на 2014 година интервенираше во повеќе **подзаконски акти** и тоа:

1. Судот го укина член 17 став 12 од **Правилникот за овластување и начин на работа на контролата на Фондот за здравственото осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 105/2010, 33/2011 и 29/2012) донесен од Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија.

Во Законот не се содржани критериуми и мерила врз основа на кои надлежниот министер ќе ја определи висината на наградата на членовите на комисија, така што даденото законско овластување на министерот значи навлегување на извршната власт во законодавната, што не е во согласност со членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот. (Одлука У.број. 35/2013, од 22.01.2014)

2. Судот ја укина **Листата за определување на имиња на улици, плоштади, мостови и други инфраструктурни објекти на територијата на општина Гостивар, бр.07-1430/1 донесена од Советот на општина Гостивар** на 17.08.2012 година („Службен гласник на општина Гостивар“ бр.9/2012).

Оспорената Листа не е во согласност со Уставот на Република Македонија, Законот за локалната самоуправа и Законот за определување на имиња на улици, плоштади, мостови и на други инфраструктурни објекти во поглед на постапката за нејзиното донесување од причини што за оспорената одлука Владата на Република Македонија не дала согласност, истата била донесена без потребното мнозинство од заедниците кои не се мнозинско население во општината, по неа не дала мислење Комисијата за односи меѓу заедниците формирана во општината, како и тоа што предлог - Листата е утврдена од Комисијата за комунални работи и сообраќај формирана од претходниот состав 2007 година. (Одлука У.бр.145/2012, од 19.02.2014)

3. Судот го укина член 12 став 1 точка 10 од **Правилникот за спроведување на Законот за акцизите** („Службен весник на Република Македонија“ број 40/2001, 72/2001, 89/2001, 50/2002, 86/2002, 19/2003, 54/2003, 6/2004, 6/2005, 44/2006, 137/2006, 25/2008, 54/2008, 125/2008, 53/2009, 94/2009, 122/2009, 46/2010, 85/2010, 156/2010, 29/2012 и 106/2012).

Со обврската кон барањето за издавање на акцизна дозвола, да се приложи и уверение издадено од надлежен суд дека против барателот не се води кривична постапка, се повредува принципот на презумпција на невиност утврден во член 13 став 1 од Уставот и член 2 од Законот за кривичната постапка и претставува повреда на принципот на владеењето на правото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија. (Одлука У.бр.149/2013, од 28.05.2014)

4. Судот ја укина **Одлуката за донесување Урбанистички план вон населено место** за ГП 1 во блок 4.3 на КП 2617/1 и КП 2618/1 КО Коњско (дел од туристички комплекс “Св. Стефан) Општина Охрид 2011-2021, број 07-5169/3 од 28.11.2012 година, донесена од Советот на Општина Охрид, објавена во “Службен гласник на Општина Охрид”, број 12/2012 од 30.11.2012 година.

Урбанистичкиот план вон населено место може да биде донесен исклучиво за планирање на простор кој не е опфатен со генерален урбанистички план и со

урбанистичките планови за село, односно за простор кој не е плански дефиниран со постоечки важечки план (член 13 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање), што во конкретниот случај не е запазено. (Одлука У.бр.6/2013, од 09.07.2014)

5. Судот ги укина член 8, член 47 став 5 и член 117 ставови 1 и 4, од **Колективниот договор на АД во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловната навигација М-НАВ А.Д.** Скопје, под бр. 02-103/1 од 17.01.2014 година, склучен помеѓу синдикалните организации при М-НАВ А.Д. – Скопје Контрола на летање (ССКЛ) и Воздухопловен персонал (СВП) и Управниот одбор на М-НАВ А.Д. Скопје.

Членот 8 од Колективниот договор е спротивен на Законот за работните односи од причина што законот воопшто не предвидува можност при пополнувањето на слободните работни места приоритет да им се дава на лицата што се веќе вработени кај работодавачот, ниту пак за таа цел го предвидува институтот интерен оглас.

Оспорената одредба од членот 47 став 5 која утврдува дека коефициентите за различните звања претставуваат службена тајна, претставува ограничување на правото на работникот да биде информиран за прашање кое е од исклучително значење за социјалната положба на работниците, и не е во согласност со Законот за работните односи.

Законот за работните односи не го ограничува бројот на синдикалните претставници што може да бидат избрани од страна на синдикатот заради заштитата на правата и интересите на членовите на синдикатот кај работодавачот и заштитата на синдикалните претставници се однесува на сите синдикални претставници, односно не е ограничена на одреден број на синдикалните претставници, ниту пак зависи од фактот дали тие се членови на репрезентативен синдикат или синдикат кој не е репрезентативен. (Одлука У.бр.73/2014, од 08.10.2014)

6. Судот ја укина **Одлуката за донесување на Деталниот урбанистички план за дел од „Карпош 2“** резиденцијални објекти, општина Карпош – Скопје, донесена од Советот на општина Карпош на 31 мај 2013 година („Службен гласник на општина Карпош“ бр.6/2013).

Судот утврди дека се доставени истите акти што беа доставени и пред поведување на постапката или поточно речено повторно доносителот на актот достави извод на нацрт-планот и предлог планот, наместо да го достави целокупниот материјал, односно графичките прилози што се составен дел на планот и ја прават целината на планот. (Одлука У.бр.106/2013, од 08.10.2014)

7. Судот го поништи член 1 од **Критериумите за утврдување на пазарна вредност на недвижен имот во Општина Јегуновце**, број 07-300/16 од 28.02.2013 година, донесени од Советот на Општина Јегуновце на седница од 28.02.2013 година, објавени во “Службен Гласник на Општина Јегуновце” број 47/2013 од 01.03.2013 година.

Законот за даноците на имот и Методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот, не предвидува пресметувањето на пазарна вредност на недвижен имот да се врши во зависност од титуларот на сопственоста, туку во зависност од видот на имотот и според основни и дополнителни елементи содржани во Методологија и во обрасците кои се нејзин составен дел. (Одлука У.бр.152/2013, од 08.10.2014)

8. Судот ја укина Одлуката за исплата на надомест на членовите на Управниот одбор на јавната локална библиотека „Илинден“ во Делчево бр.02-88/2, донесена од Управниот одбор на 14.09.2009 година.

Управниот одбор на јавната локална библиотека ги надминал овластувањата во смисла на тоа што тој за своите членови, а не основачот определил надоместок за присуство на седниците на Управниот одбор, поради што Судот оцени дека оспорената одлука не е во согласност со Уставот и законите. (Одлука Убр.153/2013, од 08.10.2014)

9. Судот ја укина Одлуката за донесување на Урбанистички план за дел од Стар Дојран за Урбан блок 1, плански опфат помеѓу улиците: Ул.„1“, Ул.„Вељко Влаховиќ“ и Ул.„Илинденска“ - општина Дојран, бр.07-716/12 од 1 јуни 2010 година донесена од Советот на општина Дојран („Службен гласник на општина Дојран“ бр.5/2010 од 4 октомври 2010 година).

Објавувањето на соопштението за одржување на јавна анкета во едно јавно гласило наместо во најмалку две, примањето на анкетни листови еден месец по истекот на рокот за давање на забелешки, отсуството на доказ за начинот на известување на граѓаните кои имале забелешки на Планот, како и отсуството на мислење од страна на Комисијата за тоа дали прифатените забелешки од јавната анкета довеле до промени на Планот од поголем обем, ја прави одлуката за имена на ДУП спротивна на членот 24 ставови 4, 8, 9 и 10 од од Законот за просторното и урбанистичкото планирање. (Одлука Убр.185/2012, од 12.11.2014)

10. Судот ја укина Одлуката за донесување на Детален урбанистички план за дел од УЕ- „11 Ноември“, Урбан блок 65-з, и дел од 65-в, плански опфат меѓу улиците „11 Ноември“ „Васил Главинов“ „Босанска“ и „Дренак“ - Општина Куманово број 07-1019/13 од 09 февруари 2012 година, донесена од Советот на Општина Куманово („Службен гласник на Општина Куманово“ бр. 2/2012).

Поради недоставување на комплетната документација од постапката за донесување на деталниот урбанистички план, вклучувајќи ги и графичките прилози што се составен дел од планот Судот оцени дека оспорениот план не е донесен во постапка предвидена со Законот за просторно и урбанистичко планирање. (Одлука Убр.3/2013 од 25.11.2014)

11. Судот го укина Правилникот за постапката за прием на професионални војници на служба во Армијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.78/2008), донесен од министерот за одбрана.

Членот 8 став 1 алинеја 3 и членот 51 од Уставот, се повредени кога во правниот поредок егзистира подзаконски акт кој го изгубил законскиот основ. (Одлука Убр.13/2013 од 25.22.2014)

12. Судот го укина член 83 став 7 од Статутот на Адвокатската комора на Република Македонија, донесен од Собранието на Адвокатската комора на Република Македонија на 28.05.2006, 25.05.2007, 30.05.2009, 28.05.2011, 12.05.2012 и (18.05.2013 објавен во „Службен весник на РМ“ бр.76/2013).

Донесувањето на решението за престанок на вршење на адвокатската дејност, Адвокатската комора не може да го условува со плаќање на членарината од причина што со таквото условување се доведува во прашање уставно гарантираното право

на работа и слободен избор на вработување утврдено во член 32 од Уставот. (Одлука У.бр.1/2014 од 10.12.2014)

13. Судот го укина **Правилникот за регулирање на права и обврски од солидарните погребни трошкови и услуги на Јавното претпријатие за комунални дејности „Комуналец“** Гевгелија бр.02-49/4 донесен од Управниот одбор на претпријатието на 21 јануари 2005 година, одобрен од Советот на општина Гевгелија како основач на 28 јануари 2005 година.

Со условување на граѓаните, да можат да ги користат средствата од солидарниот фонд за погребални услуги доколку ги имаат подмилено давачките кои се однесуваат за неплатени сметки за вода и зубретарина, се доведува во прашање уставното начело на владеење на правото и начелата утврдени во Законот за облигационите односи. (Одлука У.бр.38/2014 од 10.12.2014)

2. Решенија за неповедување постапка

Во текот на 2014 година Уставниот суд на Република Македонија со **решение за неповедување** постапка за оценување на уставноста на закони, односно уставноста и законитоста на подзаконски акти **заврши 81 предмет.**

Од овие предмети, како покарактеристични ги издвојуваме следниве:

1. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 25 ставовите 2 и 3 од **Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета** („Службен весник на Република Македонија“ бр.143/2012).

Оспорените одредби се во корелација со новиот концепт за граѓанска одговорност за навреда и клевета преку нивна декриминализација, во кој е изразен интересот на општеството, според кој претходното законско решение за казнено-правна заштита од навредата и клеветата не е повеќе во функција и дека одговорноста за навреда и клевета треба да се бара во граѓанска, а не во кривична постапка. Со оспорените одредби со кои се пропишува преодниот режим во случајот на декриминализацијата на навредата и клеветата, не се доведува во прашање начелото на еднаквост (Решение У.бр.85/2013, од 5 февруари 2014)

2. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на: членот 14 став 4, членот 36 (без алинеја 1 од ставот 1 во делот: “само”), членот 49 (без алинеја 1 од ставот 1 во делот: “само”), членот 64-ж став 1 алинеите 1 и 2, членот 66 став 4 точка в), членот 68 став 2 точка б), членот 77 став 3, членот 77-а став 2 и членот 82-б точка 3, од Законот за надворешни работи (“Службен весник на Република Македонија” број 46/2006, 107/2 и 26/2013) и членот 25 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за надворешни работи** (“Службен весник на Република Македонија” број 26/2013).

Утврдувањето на звањето “амбасадор во Министерството” на именуван државен секретар во Министерството за надворешни работи, не ги става во нееднаква положба вработените дипломати со јавен оглас во Министерството кои тоа звање можат да го стекнат со исполнување на услови за напредување во кариерата.

Законодавецот има право да пропишува услови за именување на амбасадор и генерален конзул. Нема повреда на уставниот принцип на еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите по однос условите кои треба да ги исполнат дипломатите во Министерството за надворешни работи кои се именуваат и кои се вработуваат со јавен оглас.

Пропишаните услови за поседување на меѓународен признат сертификат за познавање на англиски јазик кај именување и упатување на лица во дипломатско-конзуларни претставништва, не претставува ограничување на слободата на пазарот и претприемништвото и не предизвикува монополска положба и монополско однесување на субјектите на пазарот.

Нема повратното дејство на закон ако нормата регулира незавршени односи или односи кои се во тек.

Изречена дисциплинска мерка “преминување во непосредно пониско дипломатско звање”, не претставува правна последица од осуда.

Престанок на вработување на дипломат со денот на врачување на правосилна пресуда ако дипломатот биде осуден за кривично дело во врска дејствија со кои е повредена службената должност или дејствија кои го прават дипломатот недостоен за дипломат, не претставува правна последица од осуда.

Нема повреда на членот 32 став 3 од Уставот, со исплата на пониска плата за времетраење на суспензија на дипломат бидејќи за времетраењето на суспензијата дипломатот иако не ги извршува работните задачи, со оспорените законски одредби му се обезбедуваат средства за периодот додека трае суспензијата.

Законодавецот има право да ги пропишува звањата на вработените во Министерството за надворешни работи како и соодветното уредување на звањата на постојно вработените дипломати во Министерството за надворешни работи, по престанокот на нивниот статус како државни службеници. (Решение У.бр.46/2013 од 12 февруари 2014)

3. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 316 став 1 и член 318 став 3 од **Законот за здравствена заштита** („Службен весник на РМ“бр.43/2012, 145/2012 и 10/2013-пречистен текст).

Овластувањето на Владата да ја утврди мрежата на здравствените установи, е во насока на операционализација на поголем број на одредби од Законот и со таквото овластување не се доведуваат во прашање начелото на поделба на власта на законодавна, извршна и судска и другите одредби од Уставот на кои се повикуваат подносителите на иницијативата. (Решение У.бр.50/2013, од 19 февруари 2014)

4. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 22 став 3, член 45 ставови 7, 8, 9, 10 и 11, член 57 алинеја 2, член 83 став 1 алинеи 12 и 13, член 100 став 4, член 110-а и член 146-б од **Законот за високото образование** („Службен весник

на Република Македонија“ бр.35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 51/2011 и 15/2013).

Интенцијата на Законот за високо образование е насочена кон меѓународна отвореност на универзитетот што е клучен фактор за развој на високото образование, поради што истиот е во согласност со Уставот на Република Македонија.

Одредбите од Законот обезбедуваат усогласен сооднос со уставно утврдените слободи и права, во кои е содржано и правото на образование и посебно потенцираниот автономен институционален облик на универзитетот со автономниот статус во обавувањето на дејностите од сферата на образовниот и научен труд.

Гаранцијата на автономијата на универзитетот утврдена со член 46 од Уставот не ја исклучува можноста за влијание на државата во работењето на универзитетот на секој сегмент од неговото делување, па дури и во располагање со финансиските средства, преку соодветното министерство, кое е во насока на почитување на Законот за високото образование, како и почитување на Уставот.

Оспорените одредби од Законот не може да се доведат под сомнение по однос на член 46 од Уставот, од причина што со истите не се ограничува автономијата на универзитетот со тоа што Владата има законска обврска со одлука да го утврдува бројот на квотите на студенти ослободени од плаќање на уписнина на докторати и магистерски студии. Оспорените одредби од Законот се во функција на подигнувањето на нивото на субјективен и објективен квалитет на услугите што универзитетот ги дава кон општеството во целина, што несомнено не може да биде предмет на интерес само на универзитетот.

Законот за високото образование не предвидува концепциско негирање на автономијата на универзитетот од причина што истиот обезбедува зајакнување на врската на академската со пошироката општествена јавност која значително обезбедува квалитет на квалификациите со кои се стекнуваат студентите и истовремено се дава можност за развивање на научно-истражувачката дејност согласно актуелните општествени потреби.

Законот за високото образование опсервиран во рамките на општествениот и социо-економскиот развој во целина не може да се доведе под сомнение по однос на Уставот на Република Македонија, а посебно во однос на член 46 од Уставот со кој се гарантира автономијата на универзитетот. (Решение У.бр.53/2013 од 5 март 2014)

5. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета (“Службен весник на Република Македонија” број 143/2012), во целина и посебно на: поднасловот: „Цел и содржина на Законот“, член 1, поднасловот: „Основни начела“, член 2 и член 3 од Законот.

Границите на манифестирањето на уставно гарантираното право на јавното изразување на мислата и јавното информирање за поединецот се наоѓаат во со закон санкционираните дејствија, без оглед дали се работи за кривична или граѓанско-правна санкција.

Законското уредување на остварувањето на слободата на изразување и информирање, според кое ограничувањето на тие права мора да биде во согласност со меѓународните документи за заштита на човековите права и основните слободи

и со примената на становиштата на Европскиот суд за човекови права содржани во неговите пресуди, е во насока на заштита на наведените слободи и права признати во меѓународното право и утврдени со Уставот и почитување на општо прифатените норми на меѓународното право, што е во согласност со одредбите на Уставот.

Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета е *lex specialis* во однос на Законот за облигационите односи и детално ја уредува материјата поврзана со граѓанската одговорност за штета нанесена на честа и угледот на физичко или правно лице со навреда и клевета, поради што не може да се прифати дека ваквиот пристап на законодавецот водел кон повреда на начелото на владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија. (Решение У.бр.133/2013 од 12 март 2013)

6. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 24 став 1, во делот: освен ако определениот пол е неопходен услов за вршење на работата“ и ставот 2 во делот: „освен во исклучокот од ставот 1 на овој член“ од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 50/2010, 52/2010, 124/2010, 47/2011, 11/2012, 39/2012, 13/2013, 25/2013, 170/2013 и 187/2013).

Концептот на т.н. реален професионален услов допушта работодавачите да прават разлика по основ на пол при огласувањето на определено работно место, но само доколку полот е директно поврзан и е решавачки услов за обавување на конкретната работа на конкретното работно место.

Оспорената одредба според тоа предвидува допуштен исклучок од забраната на дискриминација на мажите и жените при вработувањето односно пристапот кон вработувањето и таа сама по себе не создава дискриминација, како што наведува подносителот во иницијативата. (Решение У.бр.143/2013, од 19 март 2014)

7. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 1 алинеја 1 и 2 во делот: „до денот на започнување на примената на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, член 1 алинеја 3 „во деловите: “поранешни” и “јавна дејност или”, член 3 став 1 точка 25, член 3 став 1 точка 26, во делот: “адвокат и медијатор”, член 3 став 2 точките 1, 2, 3 и 4, член 4 став 1, во делот: „до денот на започнување на примената на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“ и во делот: „од 17 ноември 1991 година до денот на започнување на примената на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, член 4 ставови 2 и 3, член 14 став 1 алинеја 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11, член 15 став 3, член 18 ставови 3 и 4 во деловите: „до денот на започнувањето на примената на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, член 27 став 3, член 28 ставови 1, 2 и 3, член 29 ставови 1, 2 и 3, член 30, член 31 ставови 2, 3 и 4, член 33, член 36 став 2 и член 40, како и на целината на **Законот за определување на услов за ограничување за вршење на јавна функција, пристап на документи и објавување на соработката со органите на државната безбедност** („Службен весник на РМ“ бр.86/2012).

Законот за определување услов за ограничување за вршење на јавна функција, пристап на документи и објавување на соработка со органите на државната безбедност, т.н. Закон за “лустрација”, како и неговите одделно оспорени одредби, не може да се доведат под сомнение по однос на Уставот на Република Македонија бидејќи оспорениот закон не содржи одредби со кои се кршат и ограничуваат основните слободи и права на граѓаните, туку истиот се заснова токму на начелата

на владеењето на правото, правната сигурност и заштита на слободите и правата на граѓаните.

Одредбите од Законот кои го уредуваат прашањето за временскиот период за кој треба да се изврши постапката за пристап, откривање и употреба на документите на државната безбедност на Република Македонија и цивилните и армиските органи на државната безбедност на СФРЈ, односно да се изврши проверка на бараните податоци за лицата кандидати за носители на јавна функција или јавно овластување дали соработувале со органите на државната безбедност, се уставно оправдани и истите не може да се доведат под сомнение по однос на одредбите од Уставот. Имено, право е на законодавецот да го креира и истовремено утврди законскиот текст по однос на временскиот опфат на процесот на лустрацијата, па така проценка е на законодавецот дали истиот треба да трае токму до моментот на донесувањето на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер (2006 година). Ова, од причина што не може да се прифати дека со донесувањето на Уставот на Република Македонија во 1991 година, веднаш е направена промена на системот, односно дека веднаш настапила демократијата во Република Македонија, од објективна причина што неопходен е истек на определен период за профункционирање на промените на системот, бидејќи веднаш со донесувањето на Уставот на Република Македонија во 1991 година не се извршени реформи во правосудниот систем и другите сегменти.

Со одредбите од овој закон се овозможува транспарентно и ефикасно спроведување на процесот на лустрација, а уредувањето на лустрационата постапка е исклучива надлежност на законодавецот. Законодавецот цени за кој период лустрацијата треба да важи и да му се спротивстави на тоталитарниот режим.

Определувањето на овој услов за ограничување за вршење на јавна функција има за цел заштита на основните слободи и права на граѓаните од нивно кршење од идеолошки или политички причини. На ова упатува токму и периодот опфатен во сите оспорени одредби кои го определуваат временскиот опфат, кој е битен за лицето кандидат за носител на јавна функција да не е евидентирано во досиејата на органите на државната безбедност на Република Македонија и цивилните и армиските органи на државната безбедност на СФРЈ. Воедно, смислата и суштината на уставната одредба за слобода на уверувањето, совеста и мислата и јавното изразување на мислата на граѓаните е операционализирана со наведениот закон. Така, овој услов за лицата опфатени во него не значи задирање во уставната гаранција за непречено вршење на функцијата утврдена со Уставот на Република Македонија – член 23.

Што се однесува до оспорените одредби од Законот со кој се определува кругот на лица кои се опфатени со овој закон, не може да се доведат под сомнение по однос на уставните норми и постулати на кои се темели Уставот. Имено, право е на законодавецот да го определи и децидно и конкретно да го утврди опсегот, односно кругот на лицата кои се опфатени со овој закон. Со овој закон се лустрираат лица кои имаат индивидуална вина, не вина во кривично-правна смисла туку во смисла на непочитување на човековите права и нивно кршење, без оглед дали станува збор за општо кршење на човековите права, во еден поконкретен размер како што предвидува Законот за лустрација, а тоа е да собираат податоци, информации, досиеја итн. со кои се кршени човековите права од политички и идеолошки причини.

Целината на Законот, како и на сите одделно оспорени одредби, упатуваат на тоа дека правото на законодавецот да цени за кои лица се однесува оспорениот

закон произлегува, првенствено од сферата на неговите сознанија со кои може да дојде до конкретно проценување и објективизирање на степенот на демократизација на сопствената држава, како што е тоа, исто така, конкретно прашање на законодавните системи и на секоја друга држава која спроведува закони со предмет на уредување како оспорениот закон. Со конкретниот закон не се регулира, односно утврдува генерална и специјална превенција, туку станува збор за исполнување на дополнителен услов за вршење на јавните функции што бара лојалност од носителите на истите кон системот и кон уставните принципи на кои истиот се заснова, а тоа секако се владеењето на правото, поделбата на власта, заштитата на човековите права.

Оспорените членови од Законот кои уредуваат решение донесено од Комисијата за верификација на фактите со кое се утврдува соработка со органите на државната безбедност, да се објави на WEB страницата на Комисијата пред започнување на постапка пред Управниот суд не се во спротивност со Уставот на Република Македонија од причини што во конкретниов случај се работи за донесување на решение во постапка пред орган на државната управа, во која постапка правото на жалба или друг вид на правна заштита е уредено со закон, а во смисла на Амандман XXI од Уставот, поради што овие оспорени одредби не се во спротивност со уставните начела и принципи.

Членовите во Законот кои пропишуваат дополнителниот услов за вршење на јавна функција да се однесува и на лицата кои вршат партиски функции во политички партии, членуваат во верски заедници и религиозни групи, како и членови на граѓански организации не ги надминуваат уставните гаранции на слобода на граѓаните за остварување и заштита на нивните политички, економски, социјални, културни и други права и уверувања, исто така не се нарушува уставната определба за одвоеноста на црквата, верските заедници и религиозните групи од државата, од причина што, од содржината на законските одредби јасно и недвосмислено произлегува дека со истите се пропишува можност, но не и обврска, односно давањето на ваквата изјава не е обигаторна, туку факултативна, по избор и волја, поради што не може да се прифати дека во конкретниов случај станува збор за инволвирање на државата во работењето на наведените организации, поради што одредбите кои го регулираат ова прашање, не се доведуваат под сомнение по однос на темелните вредности и постулати на уставниот поредок на Република Македонија. (Решение Убр.111/2012 од 9 април 2014).

8. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 22-б став 2 од **Законот за денационализација** („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/1998, 31/2000, 42/2003, 44/2007, 72/2010, 171/2010 и 55/2013).

Член 22-б став 2 од Законот за денационализација е во согласност со Уставот на Република Македонија бидејќи законодавецот со оваа законска одредба решава прашање кое како реалност е присутно, односно решава одредена фактичка состојба кога враќањето на имотот, предмет на денационализација, е невозможно, поради што се предвидува исплаќање на надоместок.

Предвидената намена на земјиштето за реализација на јавен интерес утврден со закон и испланиран со урбанистичкиот план, како и изградба на добра во општа употреба и објекти за потребите на одбраната и безбедноста, во постапката за денационализација претставува само законска пречка за враќање на земјиштето во сопственост на поранешниот сопственик, но токму поради тоа оспорената

одредба, предвидува право на надомест во вакви случаи. Значи, овој имот и покрај тоа што постои не се враќа заради постоење на јавен интерес утврден со закон, или поради предвидена изградба на добра во општа употреба и објекти за потребите на одбраната и безбедноста со урбанистички планови кои се во сила во време на одлучувањето по барањето за денационализација, но затоа од причина што истиот е предмет на денационализација, се определува надомест за истиот.

Наведената одредба од Законот за денационализација е во согласност со член 30 од Уставот, од причина што при постоење на јавен интерес утврден со закон допуштено е одземање и ограничување на сопственоста и правата кои произлегуваат од неа, поради што и сега оспорената одредба не може да се доведе под сомнение по однос на начелото на повреда на правото на сопственост и правната заштита на сопственоста. (Решение Убр.168/2013 од 30 април 2014)

9. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 15 став 3 алинеја 3, член 21-г став 4 во делот: „односно му престанува вработувањето доколку кандидатот е од друга институција“, став 5 во делот: „или за престанок на вработувањето доколку кандидатот е од друга институција“, член 30, член 31 став 1, член 44 став 1 точка 18, член 49, член 67 алинеи 4 и 6 и член 78-в став 3 од **Законот за јавните службеници** („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/2010, 36/2011, 6/2012, 24/2012, 15/2013, 82/2013 и 106/2013)

Определбата на законодавецот дел од посебните услови за вработување во јавната служба, да бидат утврдени во актот за систематизација на работните места, за секоја одделна служба, не го повредува член 32 став 5 од Уставот, бидејќи актот со кој се определуваат посебните услови за вршење на работата на секое поединечно работно место е всушност актот со кој се утврдува бројот и структурата на потребите од работници во конкретна јавна служба.

Јавните службеници (лице кое прв пат се вработува, лице кое е вработено во институцијата и е на пробна работа за повисоко работно место и лице кое дошло на пробна работа од друга институција) имаат различна положба пред отпочнувањето на пробната работа, од каде е различна и нивната положба во случај да не ја поминат успешно пробната работа од каде ваквата различна положба не ги повредува член 8 став 1 алинеи 1 и 3, член 9, член 32 став 1 и 2, член 51 и член 54 став 1 и 3 од Уставот.

Уставот ги издигнал правото на синдикално здружување и правото на штрајк на ранг на основни, неприкосновени човекови права, од каде и релевантно е дали во законите (при уредувањето на условите и начинот) со кои се конкретизираат овие права уште еднаш е потенцирана нивната предвиденост во Уставот.

Од уставно-правен аспект не е од значење дали во конкретниот случај описот на дејствијата на дисциплинскиот престап и соодветното кривично дело сосема се идентични или различни, делумно се поклопуваат или пак асоцираат на извесен степен на сличност. Дисциплинската и кривичната одговорност меѓусебно не се исклучуваат, а надлежните органи во конкретната примена на оспорената одредба и одредбите од Кривичниот законик оценуваат дали одредено однесување на јавен службеник во себе содржи обележја само на дисциплински престап, или само на кривично дело, или пак и на двете повреди.

Определбата на законодавецот на јавниот службеник да му престане вработувањето по сила на закон, меѓу другото, ако наврши 64 години возраст е во

согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 9, член 42 и член 51 од Уставот. Ова од причина што со неа само се определува еден од законските основи за престанок на работниот однос по сила на закон на јавниот службеник без да се прави разлика помеѓу јавен службеник маж и јавен службеник жена. (Решение У.бр.63/2013, од 21 мај 2014 2014)

10. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 10-а став 5 и член 10-б од **Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување** („Службен весник на Република Македонија” број 142/2008, 64/2009, 156/2009, 166/2010, 53/2011, 185/2011, 44/2012 и 15/2013).

Законската определба за поднесување на изјава за остварените приходи за претходната година до Фондот за здравствено осигурување, заради користење на право од задолжително здравствено осигурување, е во насока на обезбедување на социјална сигурност и социјално осигурување на граѓаните кои немаат друг основ за осигурување, согласно со начелото на социјална праведност и не води кон повреда на начелото на владеењето на правото. (Решение У.бр.2/2014, од 28 мај 2014)

11. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 5 став 3, поднасловот: „Одговорност за штета“ и член 13, поднасловот: „Претходна постапка“ и член 17 и член 18 став 2, во делот: „по претходно писмено предупредување до вршителот на вознемирувањето“ од **Законот за заштита од вознемирување на работно место** („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/2013).

Законот за заштита од вознемирување на работно место не може да се доведе под сомнение по однос на уставните норми од причина што членот 5 од Законот го утврдува поимот, односно дефинирањето што се смета за психичко и полово вознемирување на работно место. Содржината и елементите на дефинирањето на психичкото вознемирување се соодветни на постојните елементи на дефинирањето на вознемирувањето на работното место кои се утврдени во Законот за работните односи, поточно во член 9-а став 3 од Законот.

Предвиденото писмено предупредување од страна на вознемируваното лице дека му пречи однесувањето на вршителот на вознемирувањето, има исклучиво превентивен карактер и има за цел спречување на вознемирувањето на работното место во претходна постапка, без понатамошно водење на постапка за заштита од вознемирување на работно место кај работодавач.

Оспорените одредби на член 5 став 3, член 17 и член 18 став 2 од Законот не се во спротивност со одредбите од Уставот, од причина што самото предупредување не претставува повреда на темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија, ниту пак повреда на правото на работа и слободен избор, заштита при работа бидејќи секој има право да биде известен за определено свое однесување на кој начин му се дава можност да истото го коригира, а со што истовремено се обезбедува ефикасност во работењето. (Решение У.бр.86/2013, од 28 мај 2014)

12. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 147 став 1 во деловите: „или по негова вина“ и „и соодветна гаранција во случај на неисполнување на обврската кон здравствената установа“, целината на член 147 став 3 и посебно деловите: „или по негова вина предвреме ја напушти установата која го упатила на специјализација од ставот 1 од овој член не може да биде помала од десеткратниот износ на вредноста на специјализацијата“ и „во моментот на напуштањето на установата“ од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на Република

Македонија“ бр.43/2012, 145/2012, 87/2013, 164/2013, 39/2014 и 43/2014).

Законодавецот не ги повредил членот 8 став 1 алинеи 3 и 4 од Уставот, кога определил:

- елемент на договорот за специјализацијата на лекарите да биде и соодветната гаранција во случај на неисполнување на обврската кон здравствената установа, бидејќи истата претставува механизам за обезбедување на сигурно враќање на висината на средствата за специјализација и не води кон двојно оптоварување.

- најмалку десеткратен износ на вредноста на специјализацијата да биде надоместен од страна на специјализантот ако по негово барање или по негова вина предвреме ја напушти установата, бидејќи вака утврденото законско уредување претставува доволно јасна и прецизна законска рамка, а пак прашањето за висината на надоместокот не спаѓа во уставно-судска надлежност, туку е прашање на целисходност. (Решение У.бр.144/2013 од 18 јуни 2014)

13. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 1 во делот: „постапката за одобрување на прекинување на бременоста“, член 3 став 2 во делот: „со писмена согласност од родителот“, член 3 ставови 4 и 5, член 4 став 1 во деловите: „ставовите 4 и 5 од член 3“ и „како и пред истекот на една година од претходното прекинување на бременоста“, член 4 став 3, насловот III „Постапка за одобрување и извршување на прекинување на бременоста“ во делот: „за одобрување“, член 6 став 1 во деловите: „писмено“ и „во форма и содржина што ја утврдува министерот за здравство“, член 6 став 2 во деловите: „барањето“ и „и друга потребна документација утврдена во членот 9 став 3 од овој закон“, член 6 став 3 во делот: „е должен“, член 6 ставови 4, 5, 7 и 8, членовите 7 и 8, член 9 во целина и посебно ставовите 2 и 3, членовите 10, 11, 12, 13, 14 и 15 и Главата VII-Казнени одредби со членовите 36 и 37 од **Законот за прекинување на бременоста** („Службен весник на Република Македонија“ бр.87/2013, 164/2013 и 144/2014).

Уставот не остава можност пристапувањето кон прекинувањето на бременоста да се врши надвор од било каква законски уредена процедура, од каде во интерес на заштита на здравјето на жената е законското уредување на условите под кои може да се изврши прекин на бременоста, постапката за одобрување на прекиноот на бременоста, како и условите што треба да ги исполнат здравствените установи кои ја вршат оваа посебна медицинска интервенција.

Малолетна бремена жена и жената лишена од деловна способност, имаат посебна заштита од страна на родител или старател кој наместо нив дава согласност или пак поднесува барање, а оваа категорија на бремени лица, согласно членовите 11 и 14 ставови 1 и 2 од Законот за здравствена заштита на правата на пациентите има право на информација во согласност со нивната физичка, ментална и психичка состојба, како и право да прифати или одбие определена медицинска интервенција, освен во случаите на медицинска интервенција чие одложување или непрвземање би го загрозило животото или здравјето на други лица или би предизвикало привремено или трајно оштетување на неговото здравје, односно здравјето на други лица. Членот 9 од Уставот не се повредува бидејќи малолетните лица и деловно неспособните лица не се наоѓаат во еднаква правна состојба со останатите жени, способни да расудуваат за превземањето на сите ризици од прекинување или продолжување на бременоста.

Членот 41 од Уставот дава право на избор на граѓанинот и целосна слобода по однос на сопствената одлука за тоа дали, кога и колку деца ќе има. Во таа смисла уредувањето на постапката за прекинувањето на бременоста им овозможува на граѓаните да го реализираат вака даденото уставно право.

Генералната определба на законодавецот да не се дозволи прекин на бременоста по десетата недела или пред истекот од една година од претходната бременост, заедно со предвидените исклучоци (членот 4 став 1 од Законот) е во согласност со Уставот, бидејќи целта е да се заштити здравјето на жената, односно истото што помалку да се доведе во прашање. Ова ако се има предвид дека бременоста по десетата недела е поодмината бременост, па ризикот по здравјето на жената кога би се дозволило слободно прекинување на бременоста е многу поголем, како и кај прекинувањето на бременоста пред истекот на една година од претходната бременост, како период по кој жената може повторно да ја прекине бременоста без поголеми ризици по своето здравје.

Определбата на законодавецот да се изврши прекин на бременоста по истекот на десетата недела од денот на зачнувањето (бременоста е резултат на силување, родоскрнавене, злоупотреба на положбата и слично), само ако се оцени дека тоа нема да доведе до потешко оштетување на здравјето на жената или до непосредна опасност по животот на бремената жена е израз на грижата на државата за здравјето на жената, а пак околноста дали постои таков ризик по здравјето на жената се утврдува од страна на лекар специјалист.

Поднесување на писмено барање, не го повредува достоинството на жената и не води кон административно отежнување и оддолжување на постапката за прекин на бременоста, туку е само израз на јасно изразената волја на жената за прекин на бременоста, а самото барање има карактер на поднесок за иницирање на постапката.

Дадените овластувања на министерот за здравство да го пропише начинот на советување, при постоење на доволна законска рамка е во функција на разработка на законските одредби и не го повредува принципот на поделба на државната власт од членот 98 став 1 алинеја 4 од Уставот.

Законски предвидената обврска за докторот да изврши советување на бремената жена не создава нееднаквост со другите пациенти, бидејќи и бремената жена, под сопствен ризик, согласно членот 12 од Законот за заштита на правата на пациентите, може да одбие прием на информација за природата на сопствената здравствена состојба, во кој случај лекарот ќе констатира дека пациентката одбива советување, со што тој нема да биде во можност да го спроведе советувањето. Притоа, немањето можност да се спроведе советувањето, заради личниот избор на жената, според Судот, не подлежи на прекршочна одговорност согласно членот 33 од Законот. Должноста за спроведување на советување треба да се гледа и од аспект на потребата од зајакнување на одговорноста на здравствените работници при воведувањето на професионални стандарди во здравството во контекст на медицина заснована на докази. Дали пак во конкретниот случај при советувањето би имало присила и пристрасност не е прашање со кое може да се занимава Уставниот суд бидејќи тоа е прашање на конкретна примена на Законот во индивидуален случај.

Протоколот на рок од три дена по извршеното советување како услов да се пристапи кон прекинување на бременоста, кој не наоѓа примена за малолетни жени, жени со

одземена или ограничена деловна способност не го повредува членот 9 од Уставот. Ова од причина што малолетните жени, жените со одземена или ограничена деловна способност од една страна и полнолетните и целосно деловно способните жени, од друга страна не се наоѓаат во еднаква медицинска и правна состојба.

Задолжителните евиденција на интервенциите за прекин на бременоста, не претставува мешање во приватноста на жената, односно не ја нарушува нејзината приватност, бидејќи во согласност со прописите за заштита на правата на пациентите податоците само се евидентираат во медицински и административни цели, но не се објавуваат.

Писменото обраќање е само начин на иницирање на постапката за прекин на бременоста, кое не е присутно и за маишката популација или другите граѓани за други интервенции од едноставна причина што бременоста е медицинска состојба различна од заболувањата, односно е состојба во која не може да се најде маж или лице кое има некакво заболување.

Законодавецот има уставно овластување во закон различен од Кривичниот законик да утврди казниво дело и казна за тој вид на казниво дело, согласно член 14 став 1 од Уставот. (Решение У.бр.137/2013 од 8 октомври 2014)

14. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 33 став 2 и член 67 точка 6 од **Законот за заштита на населението од заразни болести** (“Службен весник на Република Македонија” бр.66/2004, 139/2008 и 99/2009), и член 46 став 2 од **Законот за основното образование** (“ Службен весник на Република Македонија” бр.103/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013 и 41/2014) и ја отфрли иницијативата за поведување постапка за оценување на уставноста на член 30- а став 5 алинеја 1 од **Законот за заштита на децата** (“Службен весник на Република Македонија” бр. 98/2000, 17/2013, 65/2004, 113/2005, 98/2008, 107/2008, 83/2009, 156/2009, 51/2011 и 157/2011).

Обврската за задолжителна вакцинација претставува дозволено ограничување на фундаменталните права на засегнатото лице со оглед на тоа што е неопходна мерка во демократската држава заради заштита на јавната сигурност, здравје, права и слободи на други лица.Задолжителната вакцинација во суштина претставува ограничување на правото за поединците да одлучат за дејствија кои се однесуваат на нивната сопствена личност и тело, на правото на заштита на физичкиот интегритет(член 11 од Уставот) и на правото на доброволно медицинско лекување, но според наше мислење таквото ограничување е пропорционално, а со тоа и во согласност со Уставот.

Уставот со член 40, генерално ја обврзува државата да обезбеди, меѓу другото и посебна грижа и заштита на децата. Специјалната заштита и грижа мора да биде обезбедена на децата и во сферата на здравствената заштита. Со пропишувањето на задолжителната вакцинација за одредени со Закон пропишани болести, законодавецот, според Судот постапил во согласност со обврската да обезбеди за сите, а посебно за децата, неопходни превентивни здравствени мерки кои гарантираат највисок можен степен за здравје. (Решение У.бр.30/2014 од 8 октомври 2014)

15. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 259 од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005,

106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 50/2010, 52/2010, 124/2010, 47/2011, 11/2012, 39/2012, 13/2013, 25/2013, 170/2013, 187/2013 и 113/2014).

Работниот однос во согласност со законот се заснова исклучиво со потпишување на договор за вработување и работникот не може да стапи на работа пред да склучи договор за вработување и пред работодавачот да го пријави во задолжително социјално осигурување.

Прекршочната одговорност на работодавачот за вработување спротивно на законот постои независно од обврската на работодавачот да постапи по решението на инспекторот на трудот кој при вршењето на инспекциски надзор, согласно Законот за инспекцијата на трудот, може да примени различни мерки (кои децидно се предвидени во оспорениот член 259), а се со цел да се отстранат констатираните неправилности и незаконитости кои се движат од наредба за преземање на определени активности и мерки во определен рок, па се до забрана на работата во работната просторија.

Мерките што ги презема трудовата инспекција се всушност управни мерки кои како работи на инспекцискиот надзор ги преземаат инспекторите на трудот во согласност со законот и тие имаат за цел да се отстранат констатираните неправилности и незаконитости во работењето и да се обезбеди почитување на законите и другите прописи од сферата на работните односи. Право е на законодавецот да ги утврди и определи мерките за отстранување на незаконитоста во работењето на работодавецот. Со предвидените мерки во оспорениот член 259 од Законот не се задира во автономијата на работодавачот при засновањето на работните односи, ниту пак се повредува правото на еднаквост на граѓаните, од причина што оспорената одредба има подеднаква важност и примена на сите работодавачи на кој начин се обезбедува правна сигурност на граѓаните со што не се врши повреда на уставниот принцип на владеењето на правото предвиден во член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот. (Решение У.бр.71/2014 од 22 октомври 2014)

16. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 5 став 2 точка 4 во делот: “доколку по исклучок кој произлегува од специфичностите на стоките, услугите и работите или од природата на договорот не е предвиден подолг рок”, член 6 став 2, член 7 точка 4 во делот: “доколку по исклучок кој произлегува од специфичностите на стоките и услугите или од природата на договорот не е предвиден подолг рок”, член 11 став 2 и член 12 од **Законот за финансиска дисциплина** (“Службен весник на Република Македонија” број 187/2013).

Исклучокот кој предвидува подолг рок за преглед на стоки и услуги во деловни трансакции, ако тоа го налага самата специфика на стоката, услугата или природата на договорот, не ги ограничува субјектите на пазарот слободно да настапуваат на пазарот и да влегуваат во деловни односи.

Исклучокот предвиден како можност, договорните страни, со договорот да предвидат подолг рок за исполнување на парична обврска од рокот кој е утврден со Законот за финансиска дисциплина, ако предмет на договорот е повеќегодишна јавна набавка, не ги спречува субјектите на пазарот слободно да влегуваат во деловни трансакции од овој вид, ниту пак ваквиот можен исклучок создава монополско однесување на субјектите на пазарот, бидејќи предвидениот исклучок, се однесува подеднакво за сите субјекти на пазарот кои во деловната трансакција имаат за предмет договори кои значат повеќегодишна јавна набавка.

Уредувањето, судот, извршителот или нотарот, кога економскиот оператор од приватниот сектор повел тужба пред суд, предлог за извршување до извршител или предлог за платен налог пред нотар, заради пречекорени законски рокови за плаќање на обврските од страна на субјектот од јавниот сектор, писмено да го известат Министерството за финансии - Финансиската инспекција во јавниот сектор, со цел да утврди дали се прекршени одредбите од овој закон од страна на должникот-субјектот од јавниот сектор, не е во спротивност со одредбите од член 8 став 1 алинеја 3 и член 51 од Уставот. (Решение У.бр.19/2014 од 12 ноември 2014)

17. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 2 став 1 точка 2-а и член 34-в од **Законот за едношалтерски систем за водење на трговскиот регистар и регистарот на други правни лица** („Службен весник на Република Македонија“ бр.84/2005, 13/2007,150/2007, 140/2008,17/2011, 53/2011, 70/2013 и 115/2014).

Со законската определба дека регистрационен агент кој може да поднесе пријава за е-регистрација во Централниот регистар, треба да е регистриран за вршење на сметководствена дејност, не се повредуваат член 33 и член 55 од Уставот.

Адвокатите како полномошници на застапникот на трговско друштво, можат да се јават како подносител на пријава за упис на трговско друштво преку системот за е-регистрација, доколку за тоа исполнуваат одредени техничко-технолошки услови и опрема соодветни за поднесување пријава за упис преку системот на е-регистрација. (Решение У.бр.80/2014 од 12 ноември 2014)

18. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на член 6 став 1, член 9 ставови 5 и 6, член 11, член 12, член 19 став 3 точка 4, член 20 став 3, член 21 став 3 во делот: Приговорот не го одлага плаќањето на фактурата“ и став 4, во делот: „освен ако снабдувачот нема побарувања од потрошувачот по било кој друг основ“ и член 55 став 3 од **Правилата за снабдување со топлинска енергија**, број 01-1302/1 од 30 јули 2012 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.97/2012) донесени од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија.

Со оглед дека во Законот за енергетика постои основ за донесување на Правилата кои се оспоруваат, произлегува дека истите се во функција на доработка и операционализација на одредбите од Законот за енергетика од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Прашањето дали потрошувачот ќе склучи договор со снабдувачот или пак ќе се исклучи од дистрибутивниот систем, зависи крајно од волјата на потрошувачот. Фактот што законот бара задолжително склучување на договор за снабдување на топлинската енергија помеѓу снабдувачот и потрошувачот логично произлегува од таму што се работи за користење на услуга со која непосредно се задоволува потребата на граѓаните за затоплување на домовите која што услуга се остварува континуирано и врз основа на надоместок, што значи се работи за облигационен, односно должничко-доверителски однос кој се остварува врз основа на договор.

Уредното и благовременото пријавување на потрошувачите, како и нивното одјавување кај снабдувачот (член 9 ставови 4, 5 и 6), несомнено претставуваат обврски на потрошувачите кои се операционализирани со Правилата, а врз основа на членот 28 од Законот за енергетика, поради што Судот оцени дека истите не се во спротивност со одредбите од Уставот и од Законот за енергетика на кои се повикува подносителот на иницијативата.

Од истите причини Судот не го постави прашањето за уставноста и законитоста на оспорените одредби од членовите 11 и 12 од Правилата со кои се утврдени должностите на потрошувачот, бидејќи и овие одредби претставуваат операционализација на одредбата од членот 28 став 2 точка 2 од Законот за енергетика според кој со Правилата поблиску се уредуваат општите услови и начинот на снабдување со топлинска енергија како и меѓусебните права, обврски и одговорности на снабдувачот, потрошувачот на топлинската енергија и операторот на дистрибутивниот систем.

Оспорените одредби од членот 19 став 3 точка 4, член 20 став 3, член 21 ставови 3 и 4, во кои е пропишан начинот на доставување и плаќање на фактурата за испорачаната енергија, како и постапката по приговорот на фактурата, претставуваат операционализација на членот 28 став 2 точка 2 од од Законот за енергетика. Фактурата не претставува управен акт со кој се одлучува за права и обврски на граѓаните, тоа е финансиски документ, (сметка која што доверителот му ја доставува на должникот за испорачаната стока или извршената услуга и во која, во согласност со договорот е наведена цената на стоката или услугата и условите на плаќање) и за него важат вообичаените начини на достава, како што се предвидени во оспорената одредба од членот 19 став 3 точка 4.

Оспорената одредба која пропишува обврска потрошувачот самиот да ја побара фактурата од снабдувачот во случај на нејзино недоставување како и обврската истата да ја плати и покрај вложениот приговор односно одредбата дека приговорот не го одлага плаќањето на фактурата, на единствен начин го уредува плаќањето за извршената услуга за снабдување со топлинска енергија кој важи за сите потрошувачи. Тоа не е на штета на граѓаните и не претставува манипулација со потрошувачите, како што смета подносителот на иницијативата, од причина што тоа е во функција на побрза наплата на сметките, при што доколку потрошувачот е оштетен со прекумерно пресметан и платен износ, во одредбата од членот 21 став 4, утврдена е обврска за снабдувачот да му го вкалкулира на потрошувачот прекумерно пресметаниот и платениот износ во наредниот пресметковен период, освен ако снабдувачот нема побарувања од потрошувачот по било кој друг основ.

Во случај на исклучување на потрошувачите по барање на снабдувачот (поради неплаќање) неспорно е дека потрошувачите иако исклучени од системот, објективно користат одредена топлинска енергија поради неможността тоа да се отстрани, од каде произлегува и основаноста на обврската за истата да платат, пропорционално на потрошената енергија, а не да ја користат на сметка на неисклучените потрошувачи (Решение Убр.125/2012 од 22 мај 2013 година), поради што не може да се постави прашањето за уставноста и законитоста на одредбата од членот 55 став 3 од Правилата.

3. Барања за заштита на слободите и правата

Во текот на 2014 година, до Судот беа поднесени вкупно 13 барања за заштита на слободи и права врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, што претставува намалување во однос на последните 3 години (во 2013 година биле поднесени 22 барања, во 2012 година биле поднесени 25 барања, во 2011 биле поднесени 23 барања).

Судот во текот на 2014 година, реши 16 предмети за заштита на слободите и правата

Од вкупниот број на решени барања за заштита на слободи и права во текот на 2014 година, најголем број – 7 барања се однесуваа на заштита од дискриминација, во 2 барања подносителите се повикуваа на заштита на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата.

Судот во 2 случаи, со одлука го одби барањето, не наоѓајќи дека е сторена повредата на правото на јавно изразување. Станува збор за следниве случаи:

1. Со Одлука У.бр. 27/2013 од 16 април 2014 година, Судот го одби барањето на Насер Селмани, од Скопје, Наташа Стојановска од Скопје, Фросина Факова од Прилеп, Снежана Лупевска од Скопје, Билјана Богдановска од Скопје и Тони Ангеловски од Скопје за заштита на слободите и правата од член 110 алинеја 3 од Уставот што се однесуваат на слободата на јавното изразување поднесено преку Адвокатската канцеларија Филип Медарски од Скопје.

Физичкото отстранување на новинарите од галеријата на собраниската сала кое го налагала конкретната ситуација на ескалација на хаосот и безредие во салата имало за цел истите да ги заштити и да обезбеди ред во салата, а не да ги оневозможи во вршењето на нивната дејност – информирање на јавноста и да им ја ограничи слободата на изразувањето. (Одлука У.бр.27/2013, од 16.04.2014)

2. Судот со Одлука У.бр.47/2014 од 25 јуни 2014 година, го одби барањето на Тито Петковски од Скопје, за заштита на слободата и правото на јавно изразување на мислата, кои барателот сметал дека му се повредени со Пресуда на Основниот суд Скопје 2 Скопје, VIII–ОП4а-144/2013 од 15.07.2013 година и Пресуда на Апелациониот суд Скопје, КЖ бр. 5498/13 од 09.01.2014 година.

Судските пресуди со кои е санкционирано изнесувањето на неистинити и штетни квалификации за честа и угледот на оштетениот во јавноста и со која е направен баланс помеѓу правото на слобода на изразување и правото на заштита на достоинството и угледот на секој граѓанин, не може да се прифати како неоснована повреда на слободата на јавно изразување. (Одлука У.бр.47/2014, од 25.06.2014)

Во останатите 14 предмети, барањата беа отфрлени поради ненадлежност или поради постоење процесни пречки за одлучување.

4. Судир на надлежност

Во текот на 2014 година Уставниот суд решаваше во два предмети за судир на надлежност.

1. Во предметот **У.бр.113/2013** Судот со решение од 5 февруари 2014 година, го отфрли предлогот за решавање судир на надлежност меѓу Основен суд Гевгелија и Управен суд Скопје, кој беше поднесен од страна на судија на Основниот суд во Гевгелија.

Уставниот суд не е надлежен да одлучува за судир на надлежност помеѓу основните судови и Управниот суд, бидејќи за таквиот судир е надлежен Врховниот суд на Република Македонија. (Решение У.бр.113/2013 од 5 февруари 2014)

2. Судот со Решение **У.бр.14/2014** од 12 ноември 2014 година, од истите причини наведени претходно, отфрлил и друг предлог за решавање судир на надлежност помеѓу Основниот суд Гевгелија и Управниот суд од Скопје.

IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ

Согласно Деловникот на Уставниот суд работата на Судот е јавна.

Претставниците на средствата за јавно информирање редовно можат да присуствуваат на седниците на Судот. Известување на јавноста за работата на Судот се врши континуирано и преку интернет страницата на Уставниот суд за дневниот ред на секоја закажана седница. После секоја завршена седница претставниците на средствата за јавно информирање сеопфатно се информираат за одлуките и решенијата што ги донел Судот.

Одлуките и решенијата откако ќе бидат изготвени и потпишани од Претседателот на Судот се објавуваат на Интернет страницата на Уставниот суд, така што се достапни на стручната и друга јавност: (www.ustavensud.mk).

Информирањето на јавноста во 2014 година исто така се остваруваше и преку соопштенија и прес конференции.

Уставниот суд на Република Македонија редовно ги следеше медиумите и нивното информирање за работата на Уставниот суд.

V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2014 година, во рамките на активностите на меѓународната соработка, претставници од Судот учествуваа на повеќе мултилатерални настани. Истовремено Судот продолжи да ја остварува веќе воспоставената соработка со Венецијанската комисија на Советот на Европа преку својот офицер за врски.

Од активностите на меѓународната мултилатерална соработка ги издвојуваме следниве:

Во јануари 2014 година, делегација предводена од претседателот на Уставниот суд на Република Македонија г-ѓа Елена Гошева присуствуваа на одбележувањето на официјалниот почеток на судиската година на Европскиот суд за човекови права во Стразбур.

Во март 2014 година, делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-ѓа Елена Гошева учествуваше на свечената седница по повод одбележувањето на 50 Годишнината на уставното судство во Босна и Херцеговина и на Меѓународната конференција што се одржа по тој повод на тема „Уставниот суд – помеѓу негативниот законодавец и позитивниот активизам“.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-ѓа Елена Гошева учествуваше на Првиот регионален форум за владеење на правото во Југоисточна Европа што се одржа на 28 и 29 март 2014 година во Будва Црна Гора. Форумот имаше за цел да се промовира спроведувањето на Европската конвенција за човекови права во регионот и да се зајакне регионалната соработка.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-ѓа Елена Гошева, од 12 до 14 мај 2014 година учествуваше на XVI Конгрес на Конференцијата на европските уставни судови што се одржа во Виена, Австрија. Темата на конгресот беше „Соработката помеѓу уставните судови во Европа – постојна состојба и перспективи“.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија учествуваше на Регионалната конференција на тема „Особеностите на уставно-судските одлуки и нивното разграничување од одлуките на редовните судови“ што се одржа во Приштина на 13 јуни 2014 во организација на Уставниот суд на Албанија и Уставниот суд на Република Косово.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-ѓа Елена Гошева, учествуваше на Регионалната конференција на тема „Заштита на правото на слобода и безбедност и забрана на тортура“ што се одржа на Златибор, во организација на Уставниот суд на Република Србија. На Регионалната конференција претседателката Гошева имаше излагање на тема: „Притворот според новиот Закон за кривична постапка и уставно-судската практика на Уставниот суд на Република Македонија во врска со притворот“.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија во септември 2014 година учествуваше на меѓународната конференција „Улогата на уставната правда во заштитата на вредностите на владеењето на правото“ што се одржа во Кишињев, Молдавија, по повод 20 Годишнината на Уставниот суд на Молдавија.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-ѓа Елена Гошева учествуваше на Третиот Конгрес на Светската конференција за уставна правда, што се одржа во Сеул, Република Кореа од 28 септември до 1 октомври 2014 година. Тема на Конгресот беше: „Уставната правда и социјалната интеграција“.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-ѓа Елена Гошева, учествуваше на Меѓународната конференција по повод 50 Годишнината на уставната правда во Црна Гора, што се одржа во Будва од 26 до 28 ноември 2014 година. На Конференцијата претседателката Гошева изложи реферат на тема: „Заштита на човековите слободи и права во уставниот систем на Република Македонија“.

Од 21 до 27 декември 2014 година, делегација на Уставниот суд предводена од судијата Сали Мурати, оствари работна посета на Уставниот суд на Република Турција во рамките на Меморандумот за билатерална соработка помеѓу Уставниот суд на Република Македонија и Уставниот суд на Република Турција.

Во текот на 2014 година продолжи соработката со Мисијата на ОБСЕ во Република Македонија, во рамките на која државните советници од Уставниот суд учествуваа во неколку обуки за анти-дискриминација.

50 ГОДИШНИНА ОД
УСТАВНОТО СУДСТВО ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Уставниот суд на Република Македонија во 2014 година го одбележа значајниот јубилеј - 50 годишнината од своето постоење, односно 50 годишнината од уставното судство во Република Македонија. Овој јубилеј беше одбележан со Меѓународна конференција што се одржа на 19 септември 2014 година во Скопје. Темата на меѓународната конференција беше: Современите предизвици на уставното судство: 1. Принципот на поделбата на власта и неговата заштита од страна на Уставниот суд и 2. Оценка на уставноста и законитоста на подзаконските акти. На свеченото отварање на Меѓународната конференција се обрати претседателот на Уставниот суд на Република Македонија г-ѓа Елена Гошева, претседателот на Република Македонија г-дин Ѓорѓе Иванов, како и претседателот на Европскиот суд за човекови права г-дин Дин Шпилман, потпретседателот на Венецијанската Комисија г-ѓа Хердис Торгајсдотир, шефот на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Амбасадорот Ралф Брет и Раководителот на Програмата за владеењето на правото во Југоисточна Европа на Фондацијата Конрад Аденауер г-дин Торстен Гајслер.

Во работниот дел на Конференцијата учествуваа претседатели и судии на уставните судови од 20 земји од Европа и од светот, како и националниот судија на Република Македонија во Европскиот суд за човекови права во Стразбур д-р Мирјана Лазарова Трајковска, кои имаа излагања на темите на Конференцијата: 1. Принципот на поделбата на власта и неговата заштита од страна на Уставниот суд; и 2. Оценка на уставноста и законитоста на подзаконските акти. По однос на првата тема на Конференцијата судијата на Уставниот суд Владимир Стојаноски изложи реферат, а во однос на втората тема на Конференцијата, реферат изложи судијата д-р Наташа Габер – Дамјановска.

Во социјалниот дел од програмата, учесниците го проследија концертот на Националниот ансамбл за народни игри и песни на Македонија „Танец“, а беше остварена и посета градот Охрид со културно-историските знаменитости и посета на Винаријата „Стоби“.

Организацијата на 50 Годишнината беше финансиски потпомогнато од страна на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Програмата за владеењето на правото на Фондацијата Конрад Аденауер, Венецијанската комисија на Советот на Европа и повеќе истакнати домашни деловни субјекти.

50-Годишнина од уставното судство во Република Македонија – Групна фотографија со учесниците на Меѓународната конференција

**VI. МАТЕРИЈАЛНИ И ПРОСТОРНИ
УСЛОВИ ЗА РАБОТА**

Во поглед на условите за работа на Уставниот суд на Република Македонија позначајно што треба да се истакне е дека со преселбата во новиот објект во септември 2013 година, Судот конечно по повеќе децении за прв пат од основањето доби свој функционален простор кој обезбедува услови за поуспешно работење. Во новиот објект Судот располага со работен простор од 2.000 м², кој овозможува квалитетни услови за работа на судиите и вработениот стручно-административен кадар како и услови за проширување на кадарот, особено имајќи предвид дека претстојат нови надлежности на Уставниот суд со Предлог - Амандманите на Уставот на Република Македонија што се во собраниска процедура, со што ќе се измени и зголеми работата на Судот по својата суштина и обем.

Уставниот суд на Република Македонија во текот на 2014 година работите од својата надлежност ги извршуваше со буџет кој изнесуваше вкупно 33.722 000,00 денари (околу 545.663 евра) и во тие рамки Судот обезбеди целосно функционирање од аспект на потребите за тековно и непречено работење.

Уставен суд на Република Македонија

Кеј Димитар Влахов бр.19

1000 Скопје

тел. +389 2 3163 063, Претседател

тел. + 389 2 3165 153, Генерален секретар

факс +389 2 3119 355

e-mail: mail@ustavensud.mk

Интернет: www.ustavensud.mk

Издавач:

Уставен суд на Република Македонија

Редакција:

Елена Гошева, Претседател

Д-р Гзиме Старова, судија

Д-р Наташа Габер-Дамјановска, судија

Вангелина Маркудова, судија

Оливера Филиповска, генерален секретар

Татјана Јањик-Тодорова, државен советник

Фотографии:

Златко Димитров

Дизајн и печатење:

Polyesterday